Ankenævnet for Forsikring

904/12

Den 3. december 2012 blev i sag nr. 82.342:

xxxx xxxxx xxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxx x
xxxx xxxxx x

mod

Sampension
KP Livsforsikring A/S
Tuborg Havnevej 14
2900 Hellerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har arbejdsmarkedspensionsordning i Sampension KP Livsforsikring A/S. Hun klager over, at selskabet med virkning fra den 1/1 2012 har ændret den måde, hvorpå der opkræves omkostninger. Hun ønsker således at fastholde den tidligere ordning for opkrævning af omkostninger.

Selskabet gør gældende, at det har været berettiget til at gennemføre den nye model for opkrævning af omkostninger, idet selskabet har ret til - inden for lovgivningens rammer om bl.a. rimelighed - at foretage ændringer i bonusfordelingen, når dette sker gennem ændringer i bonusregulativet.

Klageren har i december 2011 fra selskabet modtaget et brev, hvoraf fremgår:

"**Ny og mere rimelig fordeling af omkostninger**
For at sikre en mere rimelig fordeling af omkostningerne blandt kunderne ændrer Sampension fra årsskiftet den måde, vi opkræver omkostninger på. De samlede omkostninger i Sampension stiger ikke, men vil forblive på samme lave niveau som hidtil.

Modtager du i dag pension fra os, vil ændringen **ikke** få betydning for størrelsen af din pension.

Alle skal betale det samme
Den nye måde at opkræve omkostninger på er en forenkling i forhold til tidligere. Fremover skal alle betale det samme for at få administreret deres pension. Tidligere har omkostningerne ligget på op til 1.250 kr. årligt. I 2012 vil omkostningerne for alle kunder være 552 kr.

Dermed vil langt de fleste kunder, der indbetaler til ordningen, opleve et kraftigt fald i omkostningerne.

Ændringen betyder, at de årlige omkostninger trækkes, uanset om det årlige 'overskud' af depotet (det vi kalder bonus) kan dække beløbet. Derfor vil kunder med pensionsordninger uden eller med små indbetalinger opleve stigende omkostninger. Ændringen vil dog ikke få betydning for størrelsen af dine policemæssige pensioner, som du kan se på hjemmesiden. Og som nævnt vil pensioner, der allerede er under udbetaling, også være de samme som hidtil.

Baggrund for ændringen
Sampension har hidtil kun opkrævet omkostninger fra pensionsordninger uden indbetaling i gennemsnitsrentemiljøet, hvis det kunne dækkes af 'overskuddet' på depotet. Men igennem de senere år er renteniveauet faldet og levealderen steget. Det betyder kort fortalt, at der ikke længere er 'overskud' på policer uden indbetaling, og derfor betaler de ikke omkostninger. Det samme er tilfældet for ordninger med små indbetalinger. Dermed er de samlede omkostninger blevet fordelt på færre kunder, og det er ikke rimeligt. Derfor ændrer Sampension nu omkostningsstrukturen, så alle kunder fremover bidrager til de fælles omkostninger. For ordninger uden eller med små indbetalinger vil det betyde, at der fremover kan opstå underskud på depotet. Et eventuelt underskud skal dækkes ind, før der kan ske en forhøjelse af pensionerne."

Af klagen, som nævnet har modtaget den 10/4 2012, fremgår bl.a.:

"1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen.
...
I brev af december 2011 varsler Sampension forhøjelse af omkostningerne på hvilende pensioner.

Jeg har en pensionsordning som er hvilende med baggrund i min senere ansættelse som tjenestemand. Jeg har desværre ikke mulighed for at flytte ordningen til et andet selskab.

En mere rimelig fordeling af omkostninger som det fremgår af brevet er der ikke tale om. Ens beregning af omkostninger til passive og aktive pensionsordninger er ikke rimelig.

Der er betydelig flere omkostninger til en aktiv pensionsordning end en passiv. Eksempelvis administration af indbetalinger, ændringer af indbetalingsbeløb og lignende administrative byrder.
...
2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? ...

Jeg ønsker at fastholde ordningen for opkrævning af omkostninger fra før december 2011."

Heroverfor har selskabet i brev af 7/6 2012 til nævnet anført:

"**Relevante og generelle forsikringsbetingelser**
Jævnfør policen er forsikringen oprettet i henhold til det pensionsregulativ, som er vedlagt policen. Det fremgår af pensionsregulativets § 1 og af policen, at for de pensionsberettigede funktionærer gælder de i pensionsregulativet samt de i de almindelige forsikringsbetingelser anførte regler.

3. 82.342

I medfør af de almindelige forsikringsbetingelsers § 14 fordeles bonus til de forsikrede efter bonusregulativ vedtaget af selskabets bestyrelse og godkendt af tilsynsmyndighederne.
...
Sagsfremstilling
[Klageren] optages 1. september 1988 via sin ansættelse hos ... Kommune i en obligatorisk, overenskomstbaseret arbejdsmarkedspensionsordning i Sampension.

Klager fratræder den pensionsgivende stilling hos ... Kommune med udgangen af maj måned 1992, hvorfor præmieindbetalingen ophører pr. 1. juni 1992. Pensionsordningen omskrives - efter et års henstand med præmiebetalingen - til en præmiefri police pr. 1. juni 1993.

Ved brev dateret december 2011 orienteres [klageren] om, at Sampension pr. 1. januar 2012 ændrer den måde, hvorpå der opkræves omkostninger.
...
Ændringerne i opkrævningen af omkostninger omhandler to principielt set adskilte, men dog alligevel indbyrdes afhængige, elementer. Der blev implementeret dels en ny omkostningsstruktur, som resulterer i markant lavere omkostninger for langt hovedparten af de præmiebetalende kunder, dels et nyt depotprincip, som medfører højere omkostninger for policer uden præmieindbetaling og policer med små indbetalinger. Begge elementer angår ændringer i bonusreglerne.

Ny omkostningsstruktur
Sampensions hidtidige omkostningsstruktur var opbygget som en procentvis betaling i forhold til indbetalingens størrelse.

I 2011 udgjorde omkostningssatserne 3,5 % af præmier og indskud i intervallet 0 kr. - 30.000 kr., 2 % af præmier og indskud i intervallet 30.001 kr. - 40.000 kr. og 0 % af præmier og indskud på 40.001 kr. og derover. Herved kunne den maksimale årlige omkostningsbelastning altså udgøre op til 1.250 kr.

Der var desuden fastsat en minimumsomkostning, som havde betydning for policer med mindre indbetalinger og policer uden indbetalinger ligesom [klagerens] police. Minimumsomkostningen var på 552 kr. om året.

Pr. 1. januar 2012 forenklede Sampension omkostningsstrukturen og indførte en enhedsomkostning pr. police. Det betyder, at alle policer - uanset indbetalingens størrelse - i administrationsbidrag opkræves den til enhver tid fastsatte enhedsomkostning.

Enhedsomkostningen gælder både for policer med og uden indbetaling. Det er Sampensions erfaring, at der ikke er nogen signifikant forskel på udgifterne til administration af policer med og uden indbetaling. Sampension har derfor skønnet det rimeligt, at alle policer betaler samme enhedsomkostning, uanset om der er indbetalinger på policen eller ej.

Enhedsomkostningen udgør indtil videre 552 kr. om året og svarer altså dermed til den hidtidige minimumsomkostning. Den nye omkostningsstruktur og de nye omkostningssatser har derfor - isoleret set - ikke medført nogen forøgelse af administrationsbidraget på [klagerens] præmiefri police.

Nyt depotprincip
Bonus opstår forenklet beskrevet som forskellen mellem på den ene side beregningsgrundlagets forudsætninger om rente, risiko og omkostninger og på den anden side de faktiske bonussatser for rente, risiko og omkostninger. Bonus opgøres samlet, således at underskud

på et af elementerne udlignes i overskud på de andre elementer. De faktiske bonussatser fastsættes løbende af selskabets bestyrelse og anmeldes til Finanstilsynet, der påser, at de er rimelige.

Når de faktiske bonussatser samlet set er 'billigere' end de indlagte forudsætninger i beregningsgrundlaget, opstår en positiv bonus. Det er bestemt i aftalerne, hvordan positiv bonus anvendes. Det kan eksempelvis være til forhøjelse af pensionerne.

Når de faktiske bonussatser er 'dyrere' end beregningsgrundlagets forudsætninger, opstår der negativ bonus.

På præmiefri policer opererer beregningsgrundlaget med en omkostningssats på nul. Når den faktiske bonussats for omkostninger på præmiefri policer er fastsat til 552 kr., jf. ovenfor, vil omkostningen altså resultere i en negativ omkostningsbonus. Den samlede bonus vil også blive negativ, medmindre omkostningen kan indeholdes i årets positive rente- og risikobonus.

For Sampensions gennemsnitsrentepolicer - hvortil klagers police hører - gjaldt indtil 1. januar 2012 et depotprincip, hvorefter en samlet negativ bonus ikke blev betalt af kunden. Rent teknisk håndteredes dette ved, at der til policer med samlet negativ bonus blev givet et tilskud svarende til størrelsen af den negative bonus.

Det hidtidige depotprincip bevirkede således, at det på præmiefri policer kun var muligt at opkræve minimumsomkostningen i det omfang, at den kunne indeholdes i årets positive bonus på de øvrige beregningselementer (rente og risiko).

Hvis summen af årets rente- og risikobonus var mindre end minimumsomkostningen på 552 kr., betød det med andre ord, at omkostningsbidraget blev reduceret til et mindre beløb, eller - hvis summen af rente- og risikobonus var nul - at det helt bortfaldt.

Det ovenfor beskrevne har for [klageren] resulteret i, at der siden 2006 - hvor Sampension indførte minimumsomkostningen på 552 kr. - er opkrævet følgende administrationsomkostninger:

År	Administrationsomkostninger
2006	457 kr.
2007	463 kr.
2008	462 kr.
2009	3 kr.
2010	0 kr.
2011	1 kr.

...

Tallene fra [klagerens] police illustrerer, at policer med små eller ingen indbetalinger ikke længere bidragede til betalingen af administrationsomkostninger. Dette findes ikke at være rimeligt, da det bevirker, at øvrige kunder kommer til at finansiere de omkostninger, som er forbundet med at administrere de pågældende policer.

Med virkning fra 1. januar 2012 har Sampension derfor ændret den måde, hvorpå negativ bonus behandles. Det nye depotprincip bevirker, at når der på en police samlet set opstår negativ bonus fra de tre beregningselementer (rente, risiko og omkostninger), vil denne blive fremført til udligning i positiv bonus i de kommende år. I de kommende år vil der således kun

opstå positiv bonus, som kan anvendes til fx forhøjelse af pensionerne, i det omfang, at den fremtidige positive bonus overstiger tidligere års negative bonus.

Når der ikke længere gives et tilskud i de situationer, hvor der opstår samlet negativ bonus, indebærer det, at det bliver muligt at opkræve enhedsomkostningen hos alle kunder.

Det er væsentligt at bemærke, at ændringen vedrørende negativ bonus ikke medfører nogen nedsættelse af de allerede etablerede policemæssige pensioner. Som ankenævnet formentlig er bekendt med, har Sampension afgivet en hensigtserklæring for de policemæssige pensioner. Denne berøres ikke af ændringerne i bonusreglerne.

Så vidt det er Sampension bekendt, har de fleste pensionsselskaber indført tilsvarende regler om fremføring af negativ bonus.

Selskabets stillingtagen til klagen
Ankenævnet er anmodet om at tage stilling til, hvorvidt klager er berettiget til at fastholde den model for opkrævning af omkostninger, som var gældende indtil 2012.

Sampension gør gældende at være berettiget til at foretage de beskrevne ændringer i bonusreglerne. Til støtte herfor anføres følgende:

- Det af bestyrelsen vedtagne og til Finanstilsynet anmeldte bonusregulativ er gældende for klagers pensionsordning, jf. pensionsregulativets § 1 og de almindelige forsikringsbetingelsers § 14. Der er således i aftalen hjemmel til at gennemføre ændringer i bonusfordelingen, når dette sker gennem ændringer i bonusregulativet.

- De nye omkostningsprincipper pr. 1. januar 2012 følger af ændringer i bonusregulativet og tilhørende satsanmeldelser.

- Såvel ændringerne i bonusregulativet vedrørende det nye depotprincip som de nye omkostningssatser er behørigt vedtaget af Sampensions bestyrelse og anmeldt til Finanstilsynet som foreskrevet i § 14 i de almindelige forsikringsbetingelser.

- I henhold til retspraksis er pensionsforsikringsselskaber berettiget til at foretage ændringer i bonusregulativet - herunder at indføre adgang til at fremføre negativ bonus - indenfor rammerne af lovgivningen om livsforsikringsvirksomhed, se herved navnlig U.2006.984V, U.2010.1843H og U.2012.483H.

- Sampensions anmeldelse af det nye depotprincip har ikke givet Finanstilsynet anledning til at reagere, hvilket i henhold til U.2012.483H skaber en formodning for, at det anmeldte er i overensstemmelse med lovgivningens krav. Det bemærkes i tilknytning hertil, at regler om fremføring af negativ bonus ikke er usædvanligt i branchen og således tillige må formodes at være Finanstilsynet bekendt gennem anmeldelser fra andre selskaber. Sidstnævnte gælder også for enhedsomkostninger.

- Indførelsen af enhedsomkostning er i overensstemmelse med det krav om rimelighed, som fremgår af § 21 i lov om finansiel virksomhed, idet der ikke er signifikant forskel på den administrative belastning, som policer med og uden præmieindbetaling påfører selskabet.

- Det lave renteniveau og den forlængede levetid medfører, at mange af de præmiefri policer ikke genererer nogen rente- eller risikobonus. Den omstændighed har betydet,

at de præmiefri policer i de senere år ikke har bidraget til finansieringen af administrationsomkostningerne i tilstrækkeligt omfang. Dette illustreres også af de konkrete forhold på [klagerens] police, jf. det ovenfor oplyste om størrelsen af de opkrævede administrationsomkostninger på klagers police. Dette har betydet, at de præmiebærende policer har finansieret en uforholdsmæssig stor andel af de samlede administrationsomkostninger. Implementeringen af det nye depotprincip - som betyder, at de præmiefri policer på linje med alle øvrige policer opkræves enhedsomkostningen - vil på den baggrund give en mere rimelig fordeling af omkostningerne i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed § 21.

- Den nye omkostningsmodel vil ikke forøge Sampensions samlede omkostningsresultat. Det forventes tværtimod, at de samlede administrationsbidrag under den nye omkostningsmodel vil være lidt mindre end de administrationsbidrag, som ville være betalt efter den tidligere omkostningsmodel.

- Sampension har overfor [klageren] afgivet en hensigtserklæring for de policemæssige pensioner. Denne berøres ikke af ændringerne i bonusreglerne, da disse ikke påvirker størrelsen af de allerede etablerede policemæssige pensioner.

- Det er et led i aftalen, at der er ret til bonus, men det er ikke et led i aftalen, at der tildeles bonus af en bestemt størrelse. Opgørelse af bonus sker i henhold til det til enhver tid af bestyrelsen godkendte og til Finanstilsynet anmeldte tekniske grundlag, herunder bonusregulativet og tilhørende satsanmeldelser. Indførelse af enhedsomkostning og indførelse af regler om fremføring af negativ bonus er derfor ikke i strid med aftalen.

Klagen bør derfor ikke tages til følge."

Af de almindelige forsikringsbetingelser fremgår bl.a.:

"**§14.**

Den del af regnskabsårets overskud, der i henhold til vedtægternes § 13 tilfalder forsikringstagerne som bonus, henlægges til bonusfonden, hvoraf fordeling til de forsikrede sker efter regulativ vedtaget af selskabets bestyrelse og godkendt af tilsynsmyndighederne."

Nævnet udtaler:

Nævnet har gennemgået klagen og har ikke fundet grundlag for at kritisere den nye omkostningsmodel, som er trådt i kraft pr. 1/1 2012, og som følger af ændringer i bonusregulativet og tilhørende satsanmeldelser. Såvel ændringerne i bonusregulativet vedrørende det nye depotprincip som de nye omkostningssatser er efter det oplyste be-

7. 82.342

hørigt vedtaget af selskabets bestyrelse og anmeldt til Finanstilsynet som foreskrevet i § 14 i de almindelige forsikringsbetingelser, og uden at Finanstilsynet har reageret herpå.

Herefter

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand